

Obsah

Osobný predhovor k slovenskému vydaniu – MUDr. Peter Pöthe	VII
Predslov – Judith Solomon	X
Predslov – Sir Patrick Bateson	XIV
Skratky a preklady	XVI
1. Tajupný vzťah medzi ľuďmi a zvieratami	1
2. Prečo sa ľudia chcú a vedia vzťahovať k zvieratám: perspektíva evolučnej biológie	9
Prístup komparatívneho biológa	9
Štvorstupňový prístup k otázke, prečo sa ľudia a zvieratá k sebe navzájom vzťahujú	11
Ludská biofilia a záujem o zvieratá	14
Duchovné začiatky	15
Sociobiologický kontext	16
Mechanistický základ ľudsko-zvieracieho zväzku	17
Ako sú ľudia vtáňovaní do zväzku so zvieratami? Opatrovateľské správanie spustené znakovými stimulmi	20
Sociokognitívne podobnosti u stavovcov	21
Zvládanie stresu	36
Individualita, temperament, osobnosť	38
Sociokognitívne spároveň prostredníctvom domestikácie	40
Ktoré spoločenské zvieratá?	42
3. Účinky ľudsko-zvieracej interakcie na zdravie, sociálnu interakciu, náladu, autonómny nervový systém a hormóny	45
Úvod	45
Pozitívne účinky na zdravie	55
Všeobecné účinky na zdravie	56
Kardiovaskulárne zdravie	56
Zlepšenie pozitívnej sociálnej pozornosti od druhých a stimulácia sociálneho správania	59
Zlepšené učenie sa	60
Empatické schopnosti	60
Redukovanie strachu a úzkosti a nárast pokoja	61
Nárast dôvery a dôveryhodnosti	68
Pozitívna náladu a znižovanie depresie	69
Zlepšený manažment bolesti	69
Redukcia agresie	69

Fyziologické účinky	70
Účinky na autonómny nervový systém (srdcový tep, krvný tlak a teplota kože)	70
Endokrinné odpovede: kortizol, epinefrín a norepinefrín	74
Účinky na imunitný systém	75
Účinky na oxytocín	75
Záver	76
4. Fyziológia vzťahov: integratívna funkcia oxytocínu*	79
Reakcia „útok alebo útek“ a uvoľnenosť a rast alebo reakcia „pokojom a kontaktom“	80
Chémia a morfológia oxytocinergného systému	81
Oxytocínové receptory	83
Funkcia oxytocinergného systému	83
Účinky podania oxytocínu u zvierat	84
Účinky podávania oxytocínu u ľudí	87
Klinické poruchy	88
Uvoľňovanie oxytocínu u zvierat	89
Aktivovanie kožných nervov prostredníctvom neškodlivých stimulov	89
Účinky stimulácie nervov, ktoré neslúžia vnímaniu škodlivých podnetov	89
Súvislosť medzi oxytocínom a účinkami navodenými neškodlivou senzickou stimuláciou	91
Účinky sprostredkované obehovým systémom	
verzus účinky podnietené v mozgu	92
Modely uvoľňovania oxytocínu u ľudí	93
Úloha oxytocínu počas pôrodu	93
Úloha oxytocínu počas dojčenia	94
Úloha oxytocínu počas cicania u dieťaťa	95
Úloha oxytocínu počas kontaktu kože na kožu a počas blízkosti	96
Podobnosti a rozdiely medzi účinkami oxytocínu vyvolanými cicáním a kontaktom kože na kožu	97
Príklady funkčných dôsledkov	100
Hľadiny oxytocínu ako ukazovatele materskej kompetencie	101
Všeobecné účinky oxytocínu mimo dyády matka-dieťa	102
Oxytocín a ľudsko-zvieracia interakcia	104
5. Interpersonálne ľudské vzťahy: vzťahová väzba a opatrovateľské správanie	107
Úvod	108
Vzťahová väzba a opatrovateľské správanie: opis	108
Príklady: behaviorálne systémy	110
Behaviorálne systémy: vzťahová väzba a opatrovateľské správanie	111
Čo je funkcia vzťahovej väzby a opatrovateľského správania (1. kritérium)	112

Evolúcia behaviorálnych systémov (2. kritérium)	114
Aktivovanie a deaktivovanie systémov vzťahovej väzby a opatrovateľského správania (kritérium 3)	115
Interakcie behaviorálnych systémov (4. kritérium)	118
Mentálne reprezentácie systému vzťahovej väzby a opatrovateľského správania (5. kritérium)	119
Behaviorálne systémy sú určované cieľom (6. kritérium)	120
Systém vzťahovej väzby	121
Bezpečná vzťahová väzba	121
Neistá-vyhýbavá vzťahová väzba	121
Neistá-ambivalentná vzťahová väzba	122
Dezorganizovaná vzťahová väzba	122
Systém opatrovateľského správania	126
Flexibilný model opatrovateľského správania	126
Opatrovateľské správanie v súvislosti s neistou vzťahovou väzbou	127
Opatrovateľské správanie a dezorganizovaná vzťahová väzba	129
Ontogenéza systémov vzťahovej väzby a opatrovateľského správania (7. kritérium)	130
Distribúcia vzorcov vzťahovej väzby a opatrovateľského správania	133
Účinky vzorcov neistej a dezorganizovanej vzťahovej väzby	133
Prepojenie vzťahovej väzby a opatrovateľského správania so sociálnou podporou	136
Prenos vzťahovej väzby a opatrovateľského správania do blízkych vzťahov	138
Plne vyvinuté vzťahy so vzťahovou väzbou a opatrovateľským správaním verus otvorenosť k vytvoreniu bezpečnej vzťahovej väzby	140
6. Prepojenie vzťahovej väzby a opatrovateľského správania s ich fyziologickým základom	143
Úvod	144
Vzťahová väzba a neuroendokrínologické systémy	147
Vzťahová väzba a stresové systémy	147
Vzťahová väzba a oxytocinergný systém	158
Vzorce fyziologickej reakcie a štýly opatrovateľského správania	169
Opatrovateľské správanie, stresové systémy a oxytocinergný systém	169
7. Ľudsko-zvieracie vzťahy: vzťahová väzba a opatrovateľské správanie	173
Úvod	173
Môžu byť ľudsko-zvieracieho vzťahu konceptualizované ako vzťahy obsahujúce vzťahovú väzbu?	174
Môžu byť generalizované reprezentácie vzťahovej väzby prenášané na ľudsko-zvieracie vzťahy?	176
Záver	180

Môžu byť ľudsko-zvieracie vzťahy konceptualizované ako vzťahy s opatrovateľským správaním?	180
Kritériá pre opatrovateľské správanie	181
Môžu byť generalizované reprezentácie opatrovateľského správania prenesené do ľudsko-zvieracích vzťahov?	183
Súvislosť medzi vzťahovou väzbou a opatrovateľským správaním	184
„Neisté“ a nepripútané vzťahy medzi ľuďmi a zvieratami	185
Vzťahová väzba a opatrovateľské správanie: podiel zvieratá	187
8. Prepojenie všetkých vlákien: fyziológia vzťahovej väzby a opatrovateľského správania v ľudsko-zvieracích vzťahoch	189
Fyziologické a endokrinné vzorce, ktoré sú podkladom vzťahovej väzby a opatrovateľského správania v ľudsko-zvieracích vzťahoch	189
Vysvetlenie zdravia podporujúcich účinkov ľudsko-zvieracích interakcií	193
9. Praktické dôsledky pre terapiu	197
Terapeutické dôsledky	197
Zvieratá ako sociálny lubrikant: úloha oxytocínu	197
Význam bezpečného vzťahu s terapeutom	199
Ako môžeme využiť pozitívne účinky ľudsko-zvieracích interakcií na vytvorenie bezpečného vzťahu medzi dieťaťom a terapeutom?	200
Vzťah zvieratá a terapeuta ako predpoklad pre zvierateľom-asistované intervencie	203
Výber terapeutického zvieratá	204
Potenciálne riziká zvierateľom-asistovaných intervencií pre ľudí a zvieratá	205
Zdravie podporujúci potenciál spoločenských zvierat pre spoločnosť	207
Referencie	210